

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFTLITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Verschijnt maandelijks, behalve in augustus.
Samengesteld door de Stichting voor Econo-
misch Onderzoek der Universiteit van Am-
sterdam*

A. ACCOUNTANCY

I. ALGEMEEN

Een Amerikaanse leer van de jaarrekening

De beide laatste nummers van de 40e jaargang van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde zijn geheel gewijd aan bovengenoemd onderwerp. Zij bevatten o.a. bijdragen van Prof. Dr. H. J. van der Schroeff over Amerikaanse „Generally accepted accounting principles”, van G. van Erp over de invloeden van wijzigingen in waarderingssystemen op de accountantsverklaring, van F. van Amerongen over het eigen en vreemd vermogen in de Amerikaanse jaarrekening en van Drs. W. van Bruinessen over de invloed van veranderingen in de koopkracht van het geld op de vermogens- en winstbepaling.

A I *Maandblad voor accountancy en bedrijfshuishoudkunde, november en december 1966*
E 771

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

What the Computer means to the Accounting Profession

Boyle, E. T. — In dit artikel belicht de schrijver de elektronische rekenmachine als een middel om een verbinding tot stand te brengen tussen de voornaamste activiteiten van de accountant: het adviseren van de leiding van de onderneming en de financiële verslaggeving. Hij wijst op de mogelijkheden welke dit werktuig biedt, waarbij hij uitdrukkelijk opmerkt dat de betekenis van deze machine voor de accountant niet in de eerste plaats is gelegen in de snelheid waarmee deze informatie oplevert, maar in haar vermogen om de vele nieuwe, creatieve ideeën met betrekking tot zijn adviserende taak, uit te werken. De schrijver bespreekt een aantal werkzaamheden welke thans met behulp van de elektronische apparatuur kunnen worden verricht, zoals het maken van loonstaten, het controleren van de budgetten, het beheersen van de voorraad en het bepalen van de kasstroom. Bij het voortschrijden van de automatisering is het voorts zeer waarschijnlijk dat een geheel nieuw type van verslaggeving tot ontwikkeling zal komen. In deze nieuwe verslagen zullen niet alleen geldbedragen worden vermeld; zij zullen mede aantonen de verhoudingen van oorzaak en gevolg welke binnen de onderneming bestaan. Met enkele voorbeelden licht de schrijver dit nader toe. Wat de verantwoordelijkheden van de accountant aangaat, is de auteur o.a. van oordeel dat de accountants zich de nieuwe wetenschappelijke technieken voor het oplossen van vraagstukken eigen behoren te maken en zich dienen te verenigen teneinde gezamenlijk een rekenautomat te benutten.

A II - 2 *The Canadian Chartered Accountant, december 1966*
E 641.224

De accountantscontrole in het Nederlandse bedrijfsleven anno 1966

Rietschoten, Prof. A. M. van — In deze op de 49e accountantsdag van het Nederlands Instituut Van Accountants gehouden voordracht vestigt de auteur in de eerste plaats de aandacht op de consequenties van het in werking treden van de wet op de registeraccountants. Deze wet zal het beroep voor een herconstituering van zijn beroepsorganisatie plaatsen. Enerzijds zal de consolidatie van de beroepsgroep veel inspanning van de beroepsgenoten vragen. Anderzijds zal er voor de consolidatie nauwelijks tijd zijn daar het in werking treden van deze wet spoedig zal worden gevolgd door een wettelijk verplichte accountantscontrole voor de grote ondernemingen. In verband met dit laatste releveert de auteur een tweetal punten uit het voorontwerp voor een wet op de jaarrekening van de commissie Verdam n.l. de vage aanduiding van de vereisten voor de waarderinggrondslagen en de maatregel van sanctie door de ondernemingskamer van het Hof te Amsterdam. Vervolgens gaat hij nader in op enkele facetten van de accountantscontrole in het algemeen, waarbij hij o.a. aandacht wijdt aan de controle ten behoeve van het bestuur van het gecontroleerde lichaam. De plaats van deze controle brengt mee dat zij zich moet

bezig houden met de ontwikkeling van de problematiek op velerlei gebied die de onderzochte lichamen ontmoeten. De auteur behandelt in het kort twee hiervan en wel de automatisering van de informatieverwerking en de rationalisatie van de leiding. Op beide gebieden kunnen de verbijzonderingen ter hand worden genomen bij wijze van interne differentiatie of door specialisatie.

A II - 4
E 741.23

de Accountant, december 1966

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DE KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Nieuwe standaardvoorwaarden voor geruisloze oprichting ener n.v.

S n e e p, Mr. K. — De omzetting van een onderneming in een n.v. betekent fiscaal het einde van de aldus opgezette onderneming door overdracht aan (inbreng in) die n.v. en derhalve de verplichting tot fiscale afrekening over de aan die n.v. mede overgedragen stille reserves en goodwill. Van „geruisloze” oprichting kan men spreken, indien de n.v. in welhaast volmaakte wijze stapt in de fiscale schoenen van de ondernemers die hun ondernemingsvermogen in haar inbrengen. De schrijver geeft een annotatie op de resolutie van 3 oktober 1966, welke een toelichting geeft op de, in de Ned. Staatscourant van 3 oktober 1966, no. 19i opgenomen, nieuwe zgn. standaardvoorwaarden voor de zgn. geruisloze inbreng van een bedrijf in een op te richten n.v. In een bijlage worden deze standaardvoorwaarden weergegeven.

Ba IV - 7 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, december 1966*
E 332.42 : E 640.323

De commanditaire deelneming in de winstfeer

G i e l e, Mr. J. F. M. — In de jurisprudentie en de ambtelijke praktijk is het een onomstreden theorie dat een commanditaire vennoot wordt beschouwd als een ondernemer indien hij gerechtigd is in de stille reserves op het moment dat deze worden gerealiseerd en als belegger indien zulks niet het geval is. Vaste leer is ook dat de inkomstenbelasting de firma behandeld wil zien als een aantal zelfstandige ondernemingen van de firmanten. Voorts heeft de Hoge Raad reeds jaren geleden, in een met de oprichting van een firma samenhangend geval, beslist dat de zakenrechtelijke posities zonder betekenis zijn, maar dat het gaat om het belang bij de goederen. Waterdicht is deze laatste stelling niet omdat het kan voorkomen dat de fiscaal wel maar de commercieel nog niet tot uitdrukking gekomen winst gegeven de vennootschappelijke regelen noch zakenrechtelijk noch naar de regels van de winstverdeling der vennootschap reeds geheel door elk der vennoten als gerealiseerd kan worden beschouwd. De schrijver licht dit aan de hand van een voorbeeld toe. Vervolgens bespreekt hij de vraag hoe de ondernemer de (bedrijfsmatige) commanditaire deelname op zijn balans moet opnemen. Moelijkheden levert deze vooral op voor de ondernemer die zijn ondernemerschap reeds ontleent aan andere factoren dan zijn commanditaire deelname en wiens positie, hoewel deze deelname als een deelname in een onderneming in de zin van artikel 7 van de Wet I.B. 1964 kan worden beschouwd, niettemin zodanig is dat slechts zijn deel in de commerciële winst is gerealiseerd. De schrijver gaat op deze situatie nader in. Het komt hem voor, dat ook de commanditaire vennoten moeten worden onderscheiden in ondernemers en beleggers, maar dat hier niet een formeel maar een materieel criterium moet gelden. Dit onderscheid leidt dan tot het gevolg dat de opbrengst van een deelname naar een fiscale balans of naar de commerciële balans moet worden opgenomen.

Ba IV - 7 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, januari 1967*
E 332.42 : E 640.322

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Der Ertragswert der Unternehmung bei Geldwertänderung

H e i g l, Dr. A. — In dit artikel bespreekt de schrijver het bepalen ten behoeve van de belegger van de waarde van een aandeel in een onderneming op basis van de opbrengstwaarde van deze onderneming in geval van waardeverandering van het geld. Hij stelt dat de opbrengstwaarde bestaat uit de som van de toekomstige netto-opbrengsten en betoogt dat stijging van de waarde van het vermogen in de tijd als opbrengsten dienen te worden beschouwd. Dit houdt in dat de opbrengsten per periode moeten worden vastgesteld. Na te hebben gewezen op de gebreken van de indexcijfers welke worden gebruikt ter correctie voor de waardeverandering van het geld, gaat de schrijver nader in op

de toe te passen rentevoet. Hij merkt o.a. op dat indien bij het vaststellen van de volledige opbrengsten ten volle rekening is gehouden met de invloed welke bv. een waardevermindering van het geld uitoefent, een rentevoet welke een premie voor geldontwaarding bevat, kan worden gebruikt. Wordt de opbrengst gecorrigeerd voor de geldontwaarding dan zal deze premie niet in de rentevoet mogen zijn begrepen. Het elimineren van de premie uit de gebruikelijke rentevoet stuit echter op vele moeilijkheden.

Ba V - 7
E 253

Die Wirtschaftsprüfung, 15 januari 1967

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Electronic Data Processing and the Control of Stocks

Edwards, P. L. J. — Een omschrijving van de voorraadpolitiek als het beschikbaar hebben van de juiste hoeveelheid op het juiste ogenblik laat de vraag open welke de juiste hoeveelheid op een bepaald tijdstip is. Er moet dus worden beslist wanneer de voorraad moet worden aangevuld en tot welke hoeveelheid. Beide zijn afhankelijk van de zich wijzigende verhoudingen van vraag en aanbod. Met behulp van technieken van het activiteitenonderzoek is het mogelijk het beheersen van de voorraad grotendeels terug te brengen tot een routinewerkzaamheid. Aangezien aan deze procedure historische gegevens ten grondslag liggen zal alvorens te beslissen een prognose van de in de korte periode te verwachten vraag moeten worden gemaakt. De schrijver bespreekt een tweetal daartoe gebruikte technieken, welke hij met een schema nader toelicht. Tenslotte behandelt hij in het kort het inschakelen van de elektronische rekenmachine ten behoeve van de oplossing van het besproken vraagstuk.

Ba VI - 7
E 643.52

Certified Accountants Journal, januari 1967

Essentiële aspecten van de theorie van het consumentengedrag

Klundert, Prof. Dr. Th. C. M. J. van de — De cardinalistische opvatting van het nut is vanuit kennistheoretisch standpunt weinig bevredigend aangezien het nut als zodanig geen observeerbare realiteit is. Pogingen het nut langs empirische weg te meten, stuiten dan ook op grote bezwaren. Dit kan er toe leiden dat men alle introspectieve elementen uit de theorie van het consumentengedrag gaat weren. Het is evenwel mogelijk een tussenstandpunt in te nemen. De schrijver onderzoekt welke condities noodzakelijk en voldoende zijn om de resultaten met betrekking tot het consumentengedrag te behouden. Daarbij blijkt dat de enge, kwantitatieve opvatting overbodig is. Vervolgens bespreekt hij de behaviouristische zienswijze, welke alle introspectieve elementen weert en zich uitsluitend baseert op de observatie. Tenslotte behandelt hij de intertemporele keuze-problematiek. In afwijking van zijn voorgaande beschouwingen neemt hij bij de analyse welke meerdere consumptieperiodes omvat, aan dat het individu in een bepaalde periode zijn inkomen niet volledig besteedt en door middel van leningen het gewenste tijds patroon van zijn consumptie aanpast aan het verwachte tijdsprofiel van zijn inkomensstroom.

Ba VI - 12
E 021.34

Maandschrift Economie, januari 1967

Management Information Systems, A critical Appraisal

Heads, R. V. — In de laatste jaren is het denkbeeld opgekomen de informatie welke de elektronische rekenmachine verwerkt niet alleen voor accountancy doeleinden te gebruiken, doch mede te benutten voor de planning en ter ondersteuning van beleidsbeslissingen. Daarnaast richt zich de gedachte op de structuur van het door deze machine te verwerken, uit een aantal elementen bestaande basismateriaal. Het bepalen van deze structuur brengt mee het vaststellen van de eisen welke de verschillende niveaus van de leiding aan de informatie stellen, het in technische termen beschrijven van deze elementen en, hetgeen zeer belangrijk is, het zetten van de eerste stap naar het vastleggen van de verhouding tussen de diverse elementen. De auteur zet dit mede met behulp van enige schema's nader uiteen. Vervolgens bespreekt hij de ontwikkelingen welke zich in de ondernemingen voltrekken. Hij wijst er o.a. op dat de bestaande programma's voor het gebruik van de apparatuur soms drastisch worden herzien en dat systemen worden uitgewerkt met het oog op de planning. In het bijzonder gaat hij in op de door hem als „information management systems” aangeduide systemen, welke worden ontworpen teneinde de door de leiding verlangde informatie doelmatiger te organiseren en te beheersen. Tenslotte bespreekt hij enkele problemen, waaronder met name de kosten en de voordelen van een „management information system”.

Ba VI - 13
E 641.224

Informatie, december 1966

Automatisering en de samenwerking tussen lijn en staf

Scheepmaker, D. R. B. — In dit artikel betoogt de schrijver dat invoering van de automatisering van de informatieverwerking, met name in het geval van geïntegreerde toepassingen, de grondslagen voor het traditionele onderscheid c.q. tegenstelling tussen lijn en staf aantast. Het organiseren krijgt een zodanig wetenschappelijk karakter; de vereiste deskundigheid voor het opzetten en doen functioneren van nieuwe systemen van informatieverwerking krijgt een zodanig specialistisch karakter, dat het noodzakelijke „tegenspel” van de lijn in gevaar komt. De grens tussen adviseren en beslissen wordt, door de met de automatisering samenhangende problematiek verschoven, hetgeen betekent dat de invloed van de staf veel groter zal worden dan haar aanvankelijk was toebedacht. De schrijver is van mening dat aan deze ongewenste situatie tegemoet kan worden gekomen door alle zogenaamde stafactiviteiten als een operationele functie (zoals de administratie, marketing e.d.) in de structuur onder te brengen. Het adviseren, als voorbereiding voor de besluitvorming wordt dan geïntegreerd met de -mede- verantwoordelijkheid voor de wijze waarop de verschillende systemen van informatieverwerking functioneren. De nadruk zal dan komen te liggen op samenwerking in functioneel teamverband.

Ba VI - 13

Tijdschrift voor Efficiëntie en Documentatie, januari 1967

E 641.3

Cost Savings Through Value Analysis

Kramer, G. M. — In dit artikel bespreekt de schrijver in het kort de achtergrond en de technieken van de waarde-analyse, en vermeldt hij enkele wijzen waarop door de onderneming waarbij hij werkzaam is, van deze methode gebruik is gemaakt. Onder waarde, uitgedrukt in geld, verstaat hij de laagste prijs voor het op betrouwbare wijze vervullen van de verlangde functie door een produkt of dienst. De waarde-analyse is dan het instellen van een onderzoek naar de verhouding tussen functie en kosten teneinde onnodige en kostbare eisen te elimineren zonder de verlangde functie aan te tasten. Het gaat dus bij deze analyse, anders dan bij andere typen van kostenverlaging, welke gericht zijn op het goedkoper vervaardigen van een goed, om het bepalen van wat nodig is opdat het desbetreffende goed zijn functie - d.w.z. dagene waartoe het dient - kan vervullen. Essentiële vragen hierbij zijn o.a. wat is het, wat doet het, kan een ander goed de functie eveneens vervullen. De schrijver wijst er vervolgens op dat het bij toepassing van de functionele aanpak noodzakelijk is gebruik te maken van een plan. Ter illustratie voegt hij zulk een schema toe.

Ba VI - 13

The Internal Auditor, winter 1966

E 643.01

Wesen und Bedeutung des Industrial Engineering

Jenrich, J. — Na de tweede wereldoorlog zijn in de Verenigde Staten een aantal technieken welke toepassing vinden bij een op moderne wijze geleide onderneming, overgenomen. Hiertoe behoort ook „industrial engineering”, een begrip dat door het American Institute of Industrial Engineers in algemene termen wordt omschreven doch zonder vermelding dat het om een staffunctie gaat. Uit een in 1959 door deze instelling onder 86 organisaties van „industrial engineers” gehouden enquête bleek dat het arbeidsterrein van deze specialisten vooral een vijftal groepen van activiteiten omvat. De schrijver beschrijft deze groepen van welke o.a. deel uitmaken taken welke kennis van de arbeidskunde vereisen en gebieden welke nauw grenzen aan de toegepaste wiskunde. Na in het kort aandacht te hebben gewijd aan de functionele plaats van de „industrial engineer” wijst hij er vervolgens op dat deze functionaris niet eigener beweging onderzoekt doch in opdracht adviezen geeft en eventueel meewerkt aan het doorvoeren van door hem voorgestelde veranderingen. Met routine werkzaamheden wordt hij niet belast.

Tenslotte bespreekt de schrijver de opleiding tot „industrial engineer” in de Verenigde Staten.

Ba VI - 13

Industrielle Organisation, 1967 nr. 1

E 642.451

Zweckmässigkeit und Grenzen der Rationalisierung in der industriellen Unternehmung

Voltz, H. — Doel van dit artikel is het veelzijdige begrip rationalisatie te verduidelijken en daarbij de doelmatigheid en de grenzen van maatregelen tot rationalisatie weer te geven. De schrijver schetst met de normalisatie als typisch voorbeeld allereerst de betekenis van de rationalisatie voor de industriële onderneming, waarna hij met betrekking tot de aan de rationalisatie gestelde grenzen opmerkt dat deze in het niet-zakelijke, menselijke vlak zijn gelegen en tegenwoordig dikwijls moeilijk te onderkennen zijn. Vervolgens bespreekt hij het tot stand komen van maatregelen tot rationalisatie. Achtereenvolgens behandelt hij de vijf door hem onderscheiden fasen nl. het nagaan van de feitelijke situatie,

het plan tot rationalisatie, de hieruit voortvloeiende maatregelen, de beslissing door de leiding van de onderneming en de uitvoering. Tenslotte vestigt de schrijver de aandacht op de noodzaak tot het treffen van maatregelen om te voorkomen dat de rationalisatie nadelige gevolgen binnen de onderneming heeft. Het is gewenst dat niet alleen het leidend kader doch iedere medewerker in de onderneming meewerkt aan de rationalisatie. Bij de voorbereidingen hiertoe vormt het opsporen en duidelijk onderkennen van de vertakkingen en neveninvloeden het voornaamste doel.

Ba VI - 13
E 643.0

Industrielle Organisation, 1967 nr. 1

Managerial Capitalism

Thompson, I. N. — De klassieke theorie van het kapitalisme veronderstelt dat de belangen van de leiding en de aandeelhouders van een naamloze vennootschap samen vallen en dat deze de enige geldige maatstaf vormen voor de handelingen en doeleinden van de onderneming. Deze veronderstellingen behoeven herziening. De schrijver die zijn beschouwingen beperkt tot de eerstgenoemde is van mening dat de leiding tegenwoordig een belangrijke mate van vrijheid bezit en dat deze door de op haar inwerkende economische en psychologische krachten zal worden gestuwd naar doeleinden welke als zodanig niet noodzakelijkerwijze identiek zullen zijn met die van aandeelhouders. Hij wijst er ter adstructie in de eerste plaats op dat de macht van de aandeelhouders om de politiek van de onderneming te beïnvloeden gering is. Wat de leiding betreft, leiden onderzoeken tot de conclusie dat deze streeft naar een maximaliseren van de omzet of het groeitempo van de onderneming. Dit brengt mee dat zij een zo groot mogelijk deel van de winst zal onderploegen, daar enigerlei gebruik van deze middelen mits enig rendement wordt verkregen, wenselijk is; macro-economisch bezien leidt dit niet tot het meest winstgevend gebruik van het beschikbare vermogen. De aandeelhouders zouden zich hiertegen kunnen weren door verkoop van aandelen. De dan optredende koersdaling treft echter henzelf. Wel zal zulk een daling het voor de leiding moeilijker kunnen maken nieuw vermogen aan te trekken, doch althans in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië verkrijgen vele ondernemingen slechts een klein deel van het nodige vermogen via emissies. Tenslotte wijst de schrijver op het gevaar van het overnemen van de onderneming door derden.

Ba VI - 14
E 640.323

The Accountant's Magazine, januari 1967

The Computer as an Aid to Management Decisions

Vermeulen, H. — De elektronische rekenmachine draagt zonder combinatie met technieken uit de beheerwetenschappen, zoals activiteitenonderzoek en wiskundige methoden, niet veel tot de besluitvorming bij. In de praktijk zijn de inspanningen tot dusver vooral gericht geweest op het ontwerpen van systemen om de routinebeslissingen over te dragen aan de rekenautomaat. Dit behoeft niet te verontrusten o.a. omdat het verschaffen van informatie ten behoeve van beslissingen op hoger niveau waarschijnlijk zal mislukken zolang de routine-procedures nog niet goed door de elektronische machine worden beheerst. Wat betreft de beslissingen welke tijdens de normale gang van zaken ter bijsturing moeten worden genomen, openen de computertechnieken, zoals de schrijver nader uiteenzet, de weg naar „management by exception”. Teneinde vooruitgang te kunnen boeken zullen methoden van activiteitenonderzoek gecombineerd met betere technieken op het gebied van de bedrijfsboekhouding moeten worden ontwikkeld. Met betrekking tot de beleidsbeslissingen merkt de auteur vervolgens op dat verbetering in de besluitvorming door de hogere niveaus van de leiding goeddeels afhangt van de door de beheerwetenschappen te maken vorderingen enerzijds en de mate waarin de rekenautomaat en de daarmee verbonden technieken de weg openen om modellen op doelmatige wijze te gebruiken anderzijds. Hij wijst er echter op dat bij besluiten op dit niveau ontastbare factoren dikwijls een overheersende rol spelen.

Tenslotte wijst de schrijver er op dat de accountant zich op de veranderingen moet instellen en o.a. zich enige kennis moet eigen maken van de bij het activiteitenonderzoek gebruikte technieken alsook van wiskundige en statistische methoden teneinde de economische positie van de onderneming beter te kunnen analyseren.

Ba VI - 16
E 641.224

Accountancy, januari 1967

Managing the Computer

Drucker, P. — Tot dusver benut het bedrijfsleven de elektronische rekenmachine voornamelijk als een mechanische klerk, hoewel geleidelijk mede wordt overgegaan tot het verwerken en analyseren van informatie. In het bijzonder het gebruik van deze machine ten behoeve van de strategische besluitvorming door de leiding van de onderneming is een

aangelegenheid van de toekomst omdat het nog niet is gelukt een belangrijke strategische beslissing te simuleren. De leiding zal hiertoe moeten leren over dergelijke beslissingen te denken en eveneens moeten leren hoe alternatieven te vinden en te analyseren. De machine kan immers niet meer doen dan de ontvangen informatie verwerken en de ontvangen opdrachten uitvoeren. Het vermogen van de rekenautomaat is overigens ook in een ander belangrijk opzicht niet onbegrensd. Zij leent zich evenmin tot het verwerken van informatie welke niet gekwantificeerd en op logische wijze verwerkt kan worden. Deze informatie kan nochtans niet worden gemist. De elektronische machine wordt, zoals de ervaring met de Ford Edsel leert, een gevaarlijk instrument indien de leiding zich door de verstrekte uitvoerige en nauwkeurige informatie laat verleiden om het waarnemen van hetgeen niet meetbaar buiten de onderneming plaatsvindt, te verwaarlozen.

De schrijver wijst er vervolgens op dat de machine de leiding op de middelste niveaus zal dwingen beslissingen te nemen in al die gevallen waarin deze thans niet anders doet dan aanpassen aan de situatie ad hoc. Hij bespreekt de consequenties welke zulk een ontwikkeling met zich zal brengen mede in verband met de vraag of inschakeling van de rekenautomaat tot centralisatie of decentralisatie zal leiden.

Ba VI - 16
E 641.224

Management Today, januari 1967

A contribution to systems analysis

H a b r, D r. J. — Bij de lineaire programmering gaat het om het vinden van de uiterste waarde van een functie in een door gegeven voorwaarden bepaald systeem. De schrijver bespreekt een aantal bezwaren tegen de wijze waarop dit vraagstuk wordt opgelost. Zijn eerste bezwaar is dat in het model niet tot uitdrukking komt in hoeverre de leiding in staat is het optimale programma te verwezenlijken; in bepaalde gevallen kan het rekening houden met de door de leiding gestelde eisen het terzijde schuiven van het beginsel van maximaliseren of minimaliseren met zich brengen. Een ander bezwaar is dat de variabelen, beperkingen en doeleinden te arbitrair en te weinig gedifferentieerd worden gehanteerd. Een bezwaar is ook dat in het model aan alle variabelen en beperkingen een zelfde gewicht wordt toegekend. Stochastische programmering ter oplossing van dit probleem, stuit, naar de auteur betoogt, op moeilijkheden vanwege het kwalitatieve karakter van de desbetreffende factoren. Tenslotte rijst de vraag of, indien het model niet op een deugdelijke structuur is gebaseerd, niettemin naar het optimum moet worden gezocht of dat het systeem alsdan zodanig dient te worden gewijzigd dat het in zichzelf optimaal is. Op deze vraag gaat de auteur vervolgens nader in.

Ba VI - 19
E 642.332.2

Maandschrift Economie, december 1966

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN IX. VERZEKERING

Aandelenbelegging en wiskundige reserve

K l e e r e k o p e r, P r o f. D r. S. — Op grond van een aantal overwegingen komt de schrijver tot de conclusie dat belegging in aandelen voor de wiskundige reserves van de levensverzekeringmaatschappijen ongewenst is. De primaire functie van het levensverzekeringsbedrijf is het verschaffen van dekking tegen het overlijdensrisico. Het dekken van dit risico maakt het doen van besparingen noodzakelijk en brengt hierdoor het ontstaan van een valutarisico mee. De schrijver bespreekt de aard van dit risico en wijst op de uiteenlopende verschijnselen welke met het begrip inflatie worden aangeduid. Vervolgens zet hij uiteen dat een universeel middel om inflatierisico te dekken niet bestaat. Belegging in aandelen leent zich dus evenmin tot het bereiken van dit doel. Het aandeel heeft bovendien specifieke „drawbacks” want het biedt in zeer veel gevallen geen weerstand tegen inflatie. De geldontwaarding is weliswaar één kracht die in het geheel der conjuncturele ontwikkeling een rol kan spelen, maar zij is op zichzelf geenszins beslissend voor de totale ontwikkeling der conjunctuur. In dit verband is een ander bezwaar dat de individuele spaarder die spaart bij een levensverzekeringmaatschappij hoogstens een spaarder op lange termijn is en dus geen spaarder die principieel geschikt is om te beleggen in aandelen vermits hij geen permanent vermogen bezit. Ook op een ander gebied, aldus de schrijver, zondigt het systeem van aandelenbelegging van de wiskundige reserve tegen de fundamentelementen van de economie. Het keert winsten uit verkregen op zogenaamde technisch zelfstandige inkomensdragers waarvan de inkomens slechts uitkeerbaar zijn wanneer men zich los kan maken van de conjunctuur d.w.z. wanneer men ze verkoopt zonder dat de economische noodzaak bestaat ze tezeldertijd weer in te kopen. Dit komt bij de levensverzekeringmaatschappij alleen en slechts ten dele voor als de acquisitie achterblijft bij de aflopende polissen.

Bb IX - 2 *Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, januari 1967*
E 324.221.1